

SPORMETRE

The Journal of Physical Education and Sport Sciences
Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi

DOI: 10.33689/spormetre.1480319

Geliş Tarihi (Received): 08.05.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 30.08.2024

Online Yayın Tarihi (Published): 30.09.2024

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN SPORTMENLİK VE SPORA BAĞLILIK DÜZEYLERİ İNCELENMESİ

Mihraç Köroğlu^{1*}, Nuri Muhammed Çelik¹, Burcu Yentürk¹, Fikret Soyer⁴

¹Batman Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Batman.

⁴Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Bişkek, Kırgızistan

Öz: Bu çalışmanın amacı, Batman Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği ve antrenörlük eğitimi alan öğrencilerin sportmenlik ve spora olan bağlılıklarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmış ve Veriler Sportmenlik Ölçeği ile Spora Bağlılık ölçeği aracılığıyla elde edilmiştir. Bu çalışmanın evrenini Batman Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde eğitim almakta olan 1070 öğrenci oluşturmaktadır olup örneklem ise 565 katılımcıdan meydana gelmektedir. Araştırmaya katılacak öğrencilere sportmenlik ve spora bağlılık ölçekleri dağıtılarak elde edilen veriler SPSS programında analiz edilmiştir. Demografik özellikler için betimleyici istatistik uygulanmıştır. Verilerin analizi için değişken sayısı iki ise Mann-Whitney-U Testi, değişken sayısı ikiden fazla olanlar için Kruskal Wallis- H testi uygulanmıştır. Değişkenleri ikiden fazla grupta anlamlı fark olması durumunda farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için sıralı olarak Mann-Whitney-U Testi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına bakıldığında katılımcıların sportmenlik düzeylerinin cinsiyet, yaş, yapılan spor branşı değişkenlerine göre anlamlı fark gösterirken, öğrencilerin okuduğu bölüm, sınıf, sporla uğraşma yılı ve spor yapma sıklığına göre anlamlı fark göstermediği görülmüştür. Katılımcıların spora bağlılık düzeylerinin ise öğrencilerin okuduğu bölüm, yapılan spor branşı, sporla uğraşma süresi ve spor yapma sıklığı değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Spora bağlılık düzeyleri cinsiyet, yaş ve sınıf değişkenlerine göre ise anlamlı fark göstermemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sportmenlik, spora bağlılık, spor.

INVESTIGATION OF SPORTSMANSHIP AND SPORTS COMMITMENT LEVELS OF STUDENTS STUDYING IN THE FACULTY OF SPORTS SCIENCES

Abstract: The aim of this study is to explore the sportsmanship and commitment to sports among students enrolled in various programs at Batman University's Faculty of Sports Sciences, considering different variables. A relational screening model was employed, and data were collected using the sportsmanship scale and sports commitment scale. The population comprised 1070 students from the Faculty of Sports Sciences, with a sample size of 565 participants. Data analysis was conducted using the SPSS software. Descriptive statistics were utilized for demographic characteristics. For data analysis, the Mann-Whitney-U Test was employed for two variables, while the Kruskal Wallis-H test was used for more than two variables. In cases where significant differences were found across multiple groups, the Mann-Whitney-U Test was sequentially applied to identify specific group differences. Results indicated significant variations in sportsmanship levels among participants based on gender, age, and sports specialization. However, no significant differences were observed based on the students' department, academic year, or frequency of sports engagement. Conversely, participants' levels of commitment to sports significantly varied based on their department, sports specialization, duration of sports involvement, and frequency of sports activities. Gender, age, and academic year did not yield significant differences in commitment levels.

Key Words: Commitment to sport, Sportsmanship, sport

*Sorumlu Yazar: Mihraç KÖROĞLU, Dr. Öğr. Üyesi, mihrackoroglu@gmail.com

GİRİŞ

Spor, tarih boyunca insanlık için önemli bir rol oynamış olmasına rağmen, bilim insanları arasında tanımı olmayan bir terimdir. Ancak, insan gücüyle gerçekleştirilen belirli faaliyetler spor olarak kabul edilebilir. Spor, belli kurallar içeren, rekabet ortamında yapılan, fiziksel çaba gerektiren ve zevk veren bir dizi aktiviteyi ifade eder (Zorba, 2015). Sporun amacı farklılık gösterse de genellikle fiziksel aktiviteyle ilişkilendirilir ve hayatta kalma içgüdüleriyle bağlantılıdır (Özçakır, 2017). Tarihin başlangıcından bu yana spor kavramı, insanların hareket etmesiyle ilgilidir. İlk zamanlarda spor, temel olarak vücut hareketliliğine odaklanmıştır. Ancak zaman içinde, bedensel hareketlilik genellikle hayatta kalmak için önemli bir güç göstergesi olarak kabul edilmiştir (Öntürk ve Ekici, 2018).

Günümüzde spor, profesyonelce ya da amatörcü yapılmaktadır. Amatörcü yapılan sporların amacı katılımdır ve sağlığı korumak, güçlü olmak, dinlenmek, eğlenmek, hoşça vakit geçirmek ve sosyal etkileşim için yapılır (Sessions, 2004). Ne olursa olsun kazanma duygusuyla yapılan spor ise sporunun amacına ulaşması adına onu spor dışı yollara itebilir (Vallerand ve Losier, 1994). Spor profesyonel amaçla yapıldığında sportmenlik dışı davranışların gelişmesine neden olmaktadır (Hon, 1994). Spor eğitimcileri ise, sporun karakter gelişimine önemli katkıları olduğunun bilinciyle bundan gurur duyarlar. Buna bağlı olarak spor yapan bir kişinin içinde adalet, kendini kontrol ve cesaret gibi özellikleri barındıran sportmenlik özelliklerinin gelişmesi beklenir (Shields, ve Bredemeier, 1995).

Sportmenlik, cinsiyet ayrımı yapmaksızın kadın ve erkek sporcuların sergilemesi gereken tutum ve davranışları ifade eder. Başka bir deyişle, sportmenlik, sporcuların kurallara uyması ve rakiplerine karşı olumlu davranışlar sergilemesi gerektiği anlamına gelir (Elik, 2017). Sportmenlik, bencil olmayan, paylaşımcı, iyimser, incelikli, saygılı ve ağırbaşlı kişilik özelliklerini içerir. Bir sporunun sportmen olması, hileli veya haksız kazanmayı düşünmemesi ve rakiplerine karşı dürüst ve iyi niyetli davranması demektir. Ayrıca, sportmenlik kendi kendini kontrol edebilme, öfkeyi yönetebilme, samimiyet, başkalarına nezaketle davranma ve sabır gösterme gibi kişilik özelliklerini de içerir. Sportmenlik, oyunun gerilimini artırmak yerine dengeyi korumayı amaçlar (Çalayır ve ark., 2017).

Sporculuk, rakiplere saygı gösterme, adil oyun anlayışını benimseme, kurallara saygı duyma ve müsabakanın sonucuna saygı gösterme gibi değerleri içerir. Rekabet, insanların hayatta kalmak için farklı yollarla birbiriyle yarıştığı bir sosyal deneyimin bir parçasıdır. Yarışma ise, bireyler veya takımlar arasında belirlenmiş kurallar çerçevesinde gerçekleşen bir faaliyettir ve genellikle üstünlük kazanmayı amaçlar. Bu, bir mücadele sırasında kazananın belirlendiği belirli bir süre içinde gerçekleşir (Păunescu ve ark., 2013).

1926 yılında kurulan Uluslararası Sportmenlik Birliği, sportmenliğin yayılmasını hızlandırmak için 8 temel ilkenin bulunduğunu belirtmiştir. Bu 8 ilke; müsabaka sırasında kurallara saygı gösterme, takım arkadaşlarıyla uyum içinde olma, bireysel performansı her zaman en üst düzeyde tutma, sinir kontrolü, oyunun sertliğinin sınırlarını aşmama, müsabakayı kazandığında rakibe saygı duyma, mağlubiyet sonrasında moral bozukluğuna kapılmama ve sağlıklı bir zihin ve şeffaf düşüncelere sahip olma prensiplerini içermektedir (Koç, 2017).

Koruç ve Keleşek'in (2018) araştırmasında sporcu bağlılığı, sporcuların özgüven, enerji ve fedakârlık gibi özellikleriyle spor deneyiminin olumlu, kalıcı, duygusal ve bilişsel yönlerini deneyimlemesi olarak tanımlanmıştır. Sporun insan gelişimine olumlu etkileri vardır. Sporcuların sportif açıdan gelişmiş olmaları, akademik başarılarını olumlu yönde etkileyebilir. Spor ve diğer bedensel aktivitelere katılım, duygusal ve bilişsel yeteneklerin gelişimine yardımcı olabilir, böylece akademik başarıyı artırabilir. Sportif faaliyetler, fiziksel ve sosyal bir etkinlik olmaları dolayısıyla gençlerin bilişsel yeteneklerini, zihinsel sağlıklarını ve özgüvenlerini artırarak akademik başarılarını destekleyebilir (Kwak ve ark., 2009).

Spora bağlılık Guillén ve Martínez-Alvarado (2014) tarafından üç ana başlık altında incelenmektedir:
*Zindelik kavramı, meydana gelen zorluklar karşısında üst düzey performans sergileme çabası olarak tanımlanır.

*Adanmışlık kavramı, ilgili spor dalına duyulan gurur, anlam, coşku ve ilham hissiyle ilişkilendirilir, aynı zamanda meydan okuma anlamına gelir.

*İçselleştirme kavramı, bir kişinin ilgi duyduğu spor dalına tamamen kaptırılması, yoğunlaşması ve benimsemesi durumunu ifade eder.

Spora bağlılıkta iki farklı bağlanma türü öne çıkar: hevesli bağlılık, bir spora istekle ve kararlılıkla devam etmeyi ifade ederken, kısıtlı bağlılık ise görev yükümlülüğü ve etkinlikte kalma zorunluluğunu içerir (Peke, 2020). Hevesli bağlılık tercihe dayalı olup, amacı haz almaktır. Bu nedenle, hevesli bağlılıkta spor yapmaktan daha fazla keyif alınır. Ancak kısıtlı bağlanmada zorunlu durumlar söz konusudur. Bu tür zorunluluklar, sporcunun motivasyonunu azaltabilir ve sonuç olarak spor performansını düşürebilir (Çeliker, 2021).

Bu çalışmanın amacı, üniversitede spor fakültesinde beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği ve antrenörlük eğitimi alan öğrencilerin sportmenlik ve spora olan bağlılıklarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu çalışmadan elde edilecek veriler öğrencilerin cinsiyet, yaş, okuduğu bölüm, sınıfı, yaptığı spor branşı, sporla uğraşma süresi ve spor yapma sıklığı ile sportmenlik ve spora bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin ortaya konmasıdır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, sportmenlik ve spora bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek için nicel araştırma yöntemlerinden olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, değişkenler arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkinin derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma yöntemidir ve müdahale olmaksızın verilerin analiz edilmesini sağlar (Akgün, Büyüköztürk, Karadeniz, Kılıç Çakmak ve Demirel, 2012).

Araştırma Grubu

Çalışma evreni Batman Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi'nde okuyan 1070 öğrenci evreni oluşturmakta örneklem ise 565 katılımcıdan oluşmaktadır. Örneklem gönüllülük esasına göre alınmıştır. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 1'de sunulmuştur. Tabloda kadın katılımcıların %43,2 (244 kişi) erkek katılımcıların %56,8 (321 kişi) oldukları görülmektedir. Tabloya bakıldığında, en yüksek yaş ortalamasının %40,5'e karşılık gelen (229 kişi) ile 21-23 yaş grubunda olduğu ve en düşük yaş ortalamasının ise %3,9'a karşılık gelen (22 kişi) ile 27-30 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Katılımcıların okudukları bölüm dağılımına bakıldığında antrenörlük bölümünün %35,0 (198 kişi) ile en fazla, öğretmenlik bölümünün %16,8 (95 kişi) olduğu tespit edilmiştir. En çok katılımcı sınıfının %35,6 (201 kişi) ile 1. sınıf, en az ise %16,8 (95 kişi) ile 4. sınıf katılımcılar görülmüştür. Katılımcıların yaptıkları spor branşında %20,2 (114 kişi) futbol en fazla, basketbol %7,4 (42 kişi), en az ilgilenilen spor branşıdır. Katılımcıların spor branşıyla uğraşma süresi de 6 yıl ve üstü %45,0 (254 kişi) en fazla 0-1 yıl yapanların oranı %15 (85 kişi), en az olarak görülmektedir. Katılımcıların spor yapma sıklıklarına göre en fazla haftada 1-2 gün %39,1 (221) uğraştıkları, en az ise her gün %5,0 (28 kişi) uğraştıkları görülmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik bilgileri

	Değişkenler	n	%
Cinsiyet	Kadın	244	43,2
	Erkek	321	56,8
Yaş	18-20 Yaş	204	36,1
	21-23 Yaş	229	40,5
	24-26 Yaş	73	12,9
	27-30 Yaş	22	3,9
	30 Yaş üzeri	37	6,5
Bölümünüz	Öğretmenlik	95	16,8
	Antrenörlük	198	35,0
	Spor Yöneticiliği (Normal)	163	28,8
	Spor Yöneticiliği (İkinci Öğretim)	109	19,4
Sınıfınız	1. Sınıf	201	35,6
	2. Sınıf	121	21,4
	3. Sınıf	148	26,2
	4. Sınıf	95	16,8
Yapılan Spor Branşı	Tenis	95	16,7
	Yüzme	58	10,3
	Futbol	114	20,2
	Basketbol	42	7,4
	Voleybol	63	11,2
	Diğer spor branşları (Güreş, atletizm, jimnastik, badminton)	193	34,2
Spor Branşıyla Uğraşma Süresi	0-1 Yıl	85	15,0
	2-3 Yıl	112	19,8
	4-5 Yıl	114	20,2
	6 Yıl ve üzeri	254	45,0
Spor Yapma Sıklığı	Hiç	39	6,9
	Haftada 1-2 gün	221	39,1
	Haftada 3-4 gün	216	38,2
	Haftada 5-6 gün	61	10,8
	Her gün	28	5,0

Veri Toplama Araçları

Sportmenlik Ölçeği ise 2020 yılında Gümüş ve arkadaşları tarafından geliştirilen 27 maddeden ve kurallar, kasti davranış, rakip, oyuna bakış, sportmen davranış alt boyutlarından oluşan beşli likert tipinde bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek puan 27-135 arasında değişmektedir. Yüksek puan yüksek sportmenlik davranışı olarak algına bilir.

Guillen ve Martinez-Alvarado (2014) tarafından geliştirilen Spora Bağlılık Ölçeği, 12 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, 7'li Likert tipinde, en düşük ve en yüksek puanlar sırasıyla "1=Hiçbir Zaman" ve "7=Her Zaman" şeklinde değerlendirilir. Ölçekte hiçbir maddenin ters anlam içermemesi, 10 madde ile 2 alt boyuttan oluşması dikkat çekicidir". "Odaklanma" ve "Dinç olma". Elde edilen uyum indeksi değerleri, verilerle uyum sağlama açısından oldukça tatmin edici görünüyor. Ölçeğin tamamı için Cronbach α katsayısı 0,918 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutların Cronbach α katsayıları ise sportmenlik için 0,916, spora bağlılık için 0,778' dir. Bu sonuçlar, ölçeğin yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, spora bağlılık ölçeğinin Türkçe uyarlamasının geçerli ve güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır.

Verilerin Analizi

Veri setinin normal dağılımının incelenmesi sonucunda, verilerin normal dağılmadığı tespit edilmiştir. Katılımcı veri seti büyüklüğü 50'den büyük olduğundan Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi p değeri dikkate alınmıştır. Yapılan normallik testi tablosu Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Normallik testi

	Ort	Std. Sap.	Çarpıklık	Basıklık	K-S	S-W
Sportmenlik	4,03	0,68	-1,45	4,01	0,00	0,00
Spora Bağlılık	3,96	1,89	0,33	-1,32	0,00	0,00

*p<0.05

p<0.05 düzeyinden anlamlıdır. Bu anlamlılık seviyesinde, puanların normal dağılımdan anlamlı bir şekilde sapma gösterdiği belirtilebilir. Verilerin normal dağılmadığı dikkate alınarak, non-parametrik testler tercih edildi. Alt problemler için Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis H testleri kullanılmıştır. Ölçeklerde bulunan tüm değişkenler için SPSS programında güvenilirlik testleri uygulandı ve güvenilirlik sonuçları Tablo 3'te sunuldu. Güvenirlik testlerinin Cronbach Alpha değeri de Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Güvenirlik analizi sonucu

Ölçek	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Sportmenlik	,951	27
Spora bağlılık	,984	10

Sportmenlik ölçeği ve spora bağlılık ölçeği için kullanılan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları, Tablo 3'te belirtildiği gibi $\alpha > 0,70$ olduğu için ölçekler güvenilir kabul edildi. Elde edilen veriler SPSS programına aktarıldı ve demografik özellikler için betimsel istatistikler uygulandı. Değişkenleri ikiden fazla grupta anlamlı fark olması durumunda farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu anlamak için sıralı olarak Mann Whitney-U Testi yapılmıştır.

BULGULAR

Katılımcıların özgüven düzeyleri ve beden imajı ölçeği ortalamalarının cinsiyet değişkeni için yapılan Mann Whitney U Testi Tablo 4'dedir.

Tablo 4. Sportmenlik ve spora bağlılık düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre Mann Whitney-U testi sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Sportmenlik	Kadın	244	264,15	74226,00	33343,00	0,00
	Erkek	321	248,34	57615,00		
Spora Bağlılık	Kadın	244	292,19	71294,00	36920,00	0,24
	Erkek	321	276,02	88601,00		

*p<0.05

Katılımcıların sportmenlik düzeyleri cinsiyete göre anlamlı olduğu tespit edilmiştir. (U=33343,00, p<.05.). Cinsiyet değişkeni gruplarının sıra ortalaması dikkate alındığında kadın katılımcıların sportmenlik ortalamalarının erkek katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Katılımcıların spora bağlılık düzeyleri cinsiyete göre anlamlılık saptanmamıştır (U=36920,00, p>.05.).

Katılımcıların sportmenlik ve spora bağlılık düzeylerinin yaş değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis-H testi tablo 5'de gösterilmiştir.

Tablo 5. Spora bağıllık ve sportmenliğin yaş değişkenine göre Kruskal Wallis- H-Testi sonuçları

	Yaş Değişkeni	N	Sıra Ort.	sd	x ²	p	Anlamlı Fark
Sportmenlik	18-20 (A)	204	278,11	4	21,44	0,00	C-A, E-A, C-B, B-E
	21-23 (B)	229	258,74				
	24-26 (C)	73	325,23				
	27-30 (D)	22	289,30				
	30 üzeri (E)	37	373,05				
Spora Bağıllık	18-20 (A)	204	278,32	4	8,83	0,07	-
	21-23 (B)	229	276,74				
	24-26 (C)	73	298,68				
	27-30 (D)	22	375,09				
	30 üzeri (E)	37	261,91				

*p<0.05

Sportmenlik ölçeği ortalamalarının yaş değişkeni bakımından incelendiğinde, anlamlılık görülmüştür $x^2(sd=4, n=565) = 21,44, p < 0,05$. Sportmenliğin yaş grupları arasında görülen anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan sıralı Mann Whitney-U testleri sonucunda 24-26 (C) yaş grubundaki katılımcıların sportmenlik düzeyleri 18-20 (A) yaş grubundakilerden daha yüksektir. 30 üzeri (E) yaş grubundaki katılımcıların sportmenlik düzeyleri 18-20 (A) yaş grubundaki katılımcılardan daha yüksektir. 24-26 (C) yaş grubundaki katılımcıların sportmenlik düzeyleri 21-23 (B) yaş grubundaki katılımcılardan daha yüksektir. Yine 30 üzeri (E) yaş grubundaki katılımcıların sportmenlik düzeyleri 21-23 (B) yaş grubundaki katılımcılardan daha yüksektir. Spora bağıllık ölçeği puan ortalamalarının yaş değişkeni bakımından incelendiğinde anlamlılık görülmemiştir $x^2(sd=4, n=565) = 8,83, p > 0,05$.

Katılımcıların sportmenlik ve spora bağıllık düzeylerinin okunan bölüm değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis-H testi tablo 6' da gösterilmiştir.

Tablo 6. Sportmenlik ve spora bağıllık düzeylerinin okunan bölüm değişkenine göre Kruskal Wallis- H-Testi sonuçları

	Bölüm Değişkeni	N	Sıra Ort.	sd	x ²	p	Anlamlı Fark
Sportmenlik	Öğretmenlik (A)	95	255,02	3	4,78	0,19	-
	Antrenörlük (B)	198	280,42				
	Spor Yöneticiliği Normal (C)	163	288,64				
	Spor Yöneticiliği İkinci Öğretim (D)	109	303,65				
	Öğretmenlik (A)	95	334,98	3	13,01	0,00	A-B, A-C, A-D
Spora Bağıllık	Antrenörlük (B)	198	279,16				
	Spor Yöneticiliği Normal (C)	163	260,37				
	Spor Yöneticiliği İkinci Öğretim (D)	109	278,52				
	Öğretmenlik (A)	95	334,98	3	13,01	0,00	A-B, A-C, A-D

*p<0.05

Sportmenlik ölçeği puan ortalamaları okunan bölüm değişkeni bakımından incelendiğinde anlamlılık görülmemiştir $x^2(sd=3, n=565) = 4,78, p > 0,05$. Spora bağıllık ölçeği puan ortalamaları okunan bölüm değişkenine göre anlamlı görülmüştür. $x^2(sd=3, n=565) = 13,01, p < 0,05$. Okunan bölüm grupları arasında görülen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan sıralı Mann-Whitney-U testleri sonucunda beden eğitimi ve spor öğretmenliği (a) bölümündeki katılımcıların spora bağıllık düzeyleri antrenörlük eğitimi (b), spor yöneticiliği normal öğretim (c) ve spor yöneticiliği ikinci öğretim (d) grubundakilerden daha yüksektir.

Katılımcıların sportmenlik ve spora bağlılık düzeylerinin okunan sınıf değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis-H testi tablo 7’ de gösterilmiştir.

Tablo 7. Sportmenlik ve spora bağlılık düzeylerinin okunan sınıf değişkenine göre Kruskal Wallis- H Testi sonuçları

	Değişken	N	Sıra Ort.	sd	x ²	p	Anlamlı Fark
Sportmenlik	1. Sınıf	201	279,65	3	6,81	0,08	-
	2. Sınıf	121	254,88				
	3. Sınıf	148	293,47				
	4. Sınıf	95	309,58				
Spora Bağlılık	1. Sınıf	201	289,49	3	7,31	0,06	-
	2. Sınıf	121	309,93				
	3. Sınıf	148	258,53				
	4. Sınıf	95	273,09				

*p<0.05

Sportmenlik ölçeği puan ortalamaları okunan sınıf değişkeni bakımından incelendiğinde anlamlılık görülmemiştir $x^2(sd=3, n=565) = 6,81$ $p > 0,05$. Spora bağlılık ölçeği puan ortalamaları okunan sınıf değişkeni bakımından incelendiğinde anlamlı bir fark görülmemiştir $x^2(sd=3, n=565) = 7,31$ $p > 0,05$.

Katılımcıların sportmenlik ve spora bağlılık düzeylerinin yapılan spor branşı değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis-H testi tablo 8’ de gösterilmiştir.

Tablo 8. Sportmenlik ve spora bağlılık düzeylerinin yapılan spor branşı değişkenine göre Kruskal-Wallis- H-Testi sonuçları

	Yapılan Spor Branşı	N	Sıra Ort.	sd	x ²	p	Anlamlı Fark
Sportmenlik	Tenis (A)	95	293,87	5	11,78	0,04	A-C, D-C,E-C,F-C
	Yüzme (B)	58	263,85				
	Futbol (C)	114	241,19				
	Basketbol (D)	42	298,15				
	Voleybol (E)	63	293,41				
	Diğerleri (F) (Güreş, atletizm, jimnastik, badminton)	193	301,40				
Spora Bağlılık	Tenis (A)	95	228,35	5	30,22	0,00	C, D,E,F-A / C,D,E-B / D,E-F
	Yüzme (B)	58	237,38				
	Futbol (C)	114	297,20				
	Basketbol (D)	42	349,64				
	Voleybol (E)	63	337,68				
	Diğerleri (F) (Güreş, atletizm, jimnastik, badminton)	193					

*p<0.05

Tablo 8’e bakıldığında sportmenlik ölçeği ortalamaları yapılan spor branşı değişkeni bakımından incelendiğinde anlamlı bir fark görülmüştür $x^2(sd=5, n=565) = 11,78$ $p < 0,05$. Yapılan spor branş grupları arasında görülen anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan sıralı Mann-Whitney-U testleri sonucunda futbol (C) branşıyla uğraşan katılımcıların sportmenlik düzeyleri tenis (A), basketbol (D), voleybol (E) ve diğer spor branşlarıyla (F) (güreş, atletizm, jimnastik, badminton) uğraşan katılımcıların sportmenlik düzeylerinden daha düşüktür. Spora bağlılık ölçeği puan ortalamaları yapılan spor branşı değişkeni bakımından incelendiğinde anlamlı bir fark görülmüştür $x^2(sd=5, n=565) = 30,22$ $p < 0,05$. Yapılan spor branş grupları arasında görülen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında

olduğunu bulmak için yapılan sıralı Mann-Whitney-U testleri sonucunda tenis (A) branşıyla uğraşan katılımcıların spora bağlılık düzeyleri futbol (C), basketbol (D), voleybol (E) ve diğer spor branşlarıyla (F) (güreş, atletizm, jimnastik, badminton) uğraşan katılımcıların spora bağlılık düzeylerinden daha düşüktür. Yine yüzme (B) branşıyla uğraşan katılımcıların spora bağlılık düzeyleri futbol (C), basketbol (D) ve voleybol (E) spor branşlarıyla uğraşan katılımcıların spora bağlılık düzeylerinden daha düşüktür. Ayrıca diğer spor branşıyla (F) (güreş, atletizm, jimnastik, badminton) uğraşan katılımcıların spora bağlılık düzeyleri basketbol (D) ve voleybol (E) spor branşlarıyla uğraşan katılımcıların spora bağlılık düzeylerinden daha düşüktür.

Katılımcıların sportmenlik ve spora bağlılık düzeylerinin yapılan spor branşıyla uğraşma süresi değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis-H testi tablo 9' da gösterilmiştir.

Tablo 9. Sportmenlik ve spora bağlılık düzeylerinin yapılan spor branşıyla uğraşma süresi değişkenine göre Kruskal Wallis- H-Testi sonuçları

Spor Branşıyla Uğraşma		N	Sıra Ort.	sd	x ²	p	Anlamlı Fark
Süresi							
Sportmenlik	0-1 Yıl (A)	85	267,61	3	5,82	0,12	-
	2-3 Yıl (B)	112	274,75				
	4-5 Yıl (C)	114	262,83				
	6 yıl ve üzeri (D)	254	300,84				
Spora Bağlılık	0-1 Yıl (A)	85	246,82	3	22,53	0,00	D-A, D-B, D-C
	2-3 Yıl (B)	112	245,61				
	4-5 Yıl (C)	114	269,08				
	6 yıl ve üzeri (D)	254	317,84				

*p<0.05

Tablo 9'a göre sportmenlik ölçeği puan ortalamaları yapılan spor branşıyla uğraşma süresi değişkeni bakımından incelendiğinde anlamlılık görülmemiştir $x^2(sd=3, n=565) = 5,82$ $p > 0,05$. Spora bağlılık ölçeği puan ortalamaları yapılan spor branşıyla uğraşma süresi değişkeni bakımından incelendiğinde anlamlı bir fark görülmüştür $x^2(sd=3, n=565) = 22,53$ $p < 0,05$. Yapılan spor branşı ile uğraşma süre grupları arasında görülen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan sıralı Mann-Whitney-U testleri sonucunda 6 yıl ve üzeri (D) spor branşıyla uğraşan katılımcıların spora bağlılık düzeyleri 0-1 yıl (A), 2-3 yıl (B) ve 4-5 yıl (C) spor branşlarıyla uğraşan katılımcıların spora bağlılık düzeylerinden daha yüksektir.

Katılımcıların sportmenlik ve spora bağlılık düzeylerinin spor yapma sıklığı değişkenine göre yapılan Kruskal Wallis-H testi tablo 10' da gösterilmiştir.

Tablo 10. Spora bağlılık ve sportmenliğin spor yapma sıklığı değişkenine göre Kruskal-Wallis- H-Testi sonuçları

Spor Yapma		N	Sıra Ort.	sd	x ²	p	Anlamlı Fark
Sıklığı							
Sportmenlik	Hiç (A)	39	265,51	4	5,55	0,24	
	Haftada 1-2 gün (B)	221	266,34				
	Haftada 3-4 gün (C)	216	294,68				
	Haftada 5-6 gün (D)	61	297,70				
	Her gün (E)	28	316,70				
Spora Bağlılık	Hiç (A)	39	268,53	4	25,80	0,00	B-C, B-D, B-E
	Haftada 1-2 gün (B)	221	243,31				
	Haftada 3-4 gün (C)	216	306,01				
	Haftada 5-6 gün (D)	61	332,34				
	Her gün (E)	28	331,46				

*p<0.05

Sportmenlik ölçeği ortalamalarının spor yapma sıklığı değişkeni bakımından incelendiğinde anlamlı bir fark görülmemiştir $\chi^2(sd=4, n=565) = 5,55, p > 0,05$. Spora bağlılık ölçeği puan ortalamalarının spor yapma sıklığı değişkeni bakımından incelendiğinde anlamlı bir fark görülmüştür $\chi^2(sd=4, n=565) = 25,80, p < 0,05$. Yapılan spor yapma sıklığı grupları arasında görülen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için yapılan sıralı Mann Whitney U testleri sonucunda haftada 1-2 gün (B) spor yapanların spora bağlılık düzeyleri haftada 3-4 gün (C), haftada 5-6 gün (D) ve her gün (E) spor yapanların spora bağlılık düzeylerinden daha düşüktür.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmanın amacı Batman Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde, eğitim almakta olan öğrencilerin sportmenlik ve spora bağlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre araştırılmasıdır. Yapılan çalışma sonuçlarına bakıldığında katılımcıların sportmenlik düzeylerinin cinsiyet, yaş, yapılan spor branşı değişkenlerine göre anlamlı fark gösterirken, okunulan bölüm, sınıf, sporla uğraşma yılı ve spor yapma sıklığına göre anlamlı fark göstermediği görülmüştür. Katılımcıların spora bağlılık düzeylerinin ise okunulan bölüm, yapılan spor branşı, sporla uğraşma süresi ve spor yapma sıklığı değişkenleri açısından anlamlı fark göstermektedir. Spora bağlılıkları cinsiyet, yaş ve sınıf değişkenleri açısından anlamlı fark göstermemektedir. Katılımcıların spor bilimleri fakültesinde okumaları ve sporla sadece okulda değil öncesinde uğraşmaları nedeniyle cinsiyet, yaş ve sınıf değişkenlerinin spora bağlılık düzeylerini etkilemediği görülmüştür.

Çalışmamızda katılımcıların sportmenlik düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermiştir. Kadın katılımcıların sportmenlik düzey ortalamaları erkek katılımcıların sportmenlik ortalamalarından daha yüksektir. Efek ve Yiğiter (2021) yapmış oldukları çalışmada sportmenlik düzeyi ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ve bunun kadın katılımcıların lehine olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Koç ve Seçer (2018), çalışmalarında üniversite öğrencilerinin sportmenlik davranışlarının kadınlar lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür. Caz ve İkizler'in (2019) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin sportmence davranış gösterebilme seviyelerinin yüksek olduğu bulunmuş ve kız ile erkek öğrenciler arasında anlamlı düzeylerde farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Bakırcı (2023), 231 öğrenci ile yaptığı çalışmada spora bağlılık düzeyinin cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Doğan ve Yağmur'un (2019) çalışmalarında katılımcıların sportmenlik davranışlarının cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Esentürk ve ekibinin (2015) çalışmada, sportmenlik davranışıyla ilgili olarak cinsiyet değişkenine göre yapılan analizde, kız öğrencilerin istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit etmiştir. Teke (2018) tarafından yapılan çalışmada, kadınların sportmenlik anlayışlarının erkeklere kıyasla daha olumlu olduğu saptanmıştır. Yapılan çalışmalarda cinsiyet özellikleri dikkate alındığında kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha narin yapılı olmaları ve kurallara uyma duygusu daha yüksek olduğundan kaynaklandığı söylenebilir. Bizim çalışmamızda erkek katılımcı sayısının yüksek olmasından dolayı erkeklerin sportmenlik düzeylerinin yüksek olduğu düşünülmektedir.

Yapılan çalışmada katılımcıların spora bağlılık düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark göstermemiştir. Fawver ve arkadaşları (2020), 169 katılımcı üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada cinsiyetin, sonuçlar üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermişlerdir. Kangotan'ın (2020) çalışmada ise sporcuların cinsiyetlerine göre spor yapmaya olan bağlılıkları arasında anlamlı farklılık tespit edememiştir.

Katılımcıların sportmenlik düzeyleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Çalışmamızın sonucuna bakıldığında 24-26 yaş grubundaki katılımcıların sportmenlik düzeyleri 18-20 yaş grubundakilerden daha yüksektir. 30 üzeri yaş grubundaki katılımcıların sportmenlik düzeyleri 18-20 yaş grubundaki katılımcılardan daha yüksektir. 24-26 yaş grubundaki katılımcıların sportmenlik düzeyleri 21-23 yaş grubundaki katılımcılardan daha yüksektir. Yine 30 üzeri yaş grubundaki katılımcıların sportmenlik düzeyleri 21-23 yaş grubundaki katılımcılardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu çalışmaların bulguları bizim çalışma sonuçlarımızla uyumludur. İkizler ve Tekin'in (2008) çalışmasına göre, sporcuların yaşlarındaki farklılıklara bağlı olarak sportmenlik algılarında

herhangi bir değişim gözlenmediği ifade edilmiştir. Çalışmamıza katılan öğrencilerin yaşları yükseldikçe sportmenlik düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak spor geçmişlerinin daha fazla olması düşünülmektedir.

Çalışmamızda, katılımcıların yaş değişkenine göre spora bağlılık ölçeği puan ortalamalarının incelendiğinde anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Özgün ve arkadaşları (2021), yaş değişkeni ile spora bağlılık ölçeği arasındaki ilişkiyi belirlemek için yaptığı korelasyon analizi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulamamıştır. Peke (2020), katılımcıların spora bağlılıkları üzerine yaptığı çalışmada yaş değişkenine göre benzer sonuçlar elde etmiştir. Bu çalışmaların bulguları bizim çalışmamızla uyumludur.

Yaptığımız çalışmada katılımcıların sportmenlik düzeyleri okunan bölüm değişkeni açısından anlamlı farklar göstermemektedir. Uysal (2022), çalışmasında öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm değişkeni ile sportmenlik düzeylerinin karşılaştırılmalarını yapmış ve sonucunda anlamlı farklılık bulmamıştır. Bakırcı (2023), beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileriyle yaptığı çalışmasında öğrencilerin okudukları bölüm değişkeni ile sportmenlik arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Bu çalışmaların bulguları bizim bulgularımızla örtüşmektedir.

Çalışmada katılımcıların spora bağlılık düzeyleri okunan bölüm değişkenine göre anlamlı fark göstermektedir. Katılımcılardan öğretmenlik bölümünde okuyanların spora bağlılık düzeyleri antrenörlük, spor yöneticiliği normal öğretim ve spor yöneticiliği ikinci öğretimde okuyulardan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Yaptığımız çalışmada katılımcıların sportmenlik düzeyleri okunan sınıf değişkeni açısından anlamlı bir fark göstermemektedir. Kayışoğlu ve ark. (2015), çalışmalarında sınıf farklılıkları ile sportmenlik arasında bir ilişki tespit edilmemiştir. Türkmen ve Varol (2015) tarafından yapılan çalışmada, sınıf düzeyinin ilerlemesiyle sportmenlik davranışında bir değişim olduğu ancak belirleyici bir anlamlı farklılık olmadığı gözlemlenmiştir. Görüldüğü gibi bu çalışma sonuçları alan yazını desteklemektedir. Koç'un (2013) araştırmasında, öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça sportmenlik davranışlarının arttığı belirtilmektedir, ancak bu bulgu bizim çalışmamızla uyumlu değildir. Çalışmamızın spor bilimlerinde ve birbirine yakın bölümlerde olması, katılımcıların spor geçmişlerinin olması sportmenlik düzeyi arasında anlamlı fark olmaması neden olmuştur.

Çalışmamızda katılımcıların spora bağlılık ölçeği puan ortalamalarının okunan sınıf değişkeni bakımından incelendiğinde anlamlı bir fark görülmemiştir. Albay ve arkadaşları (2021) yapmış oldukları çalışmalarında katılımcıların öğrenim gördüğü sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak farklılık tespit etmiştir, sonucuna ulaşmıştır. Kavak (2023), çalışmasında katılımcıların öğrenim gördüğü sınıf değişkeni ile spora bağlılık düzeyi arasında anlamlı fark olmadığını tespit etmiştir. Spora bağlılık ve sınıf düzeyi arasında genellikle pozitif bir ilişkinin olması beklenir. Ancak yüksek sosyoekonomik statü ve eğitim seviyesi, spora erişimde ve spora devam etmede olumlu bir avantaj olabilir. Ancak hiçbir zaman bu ilişki tek yönlü değildir ve bireysel motivasyon kişisel ilgi ve diğer sosyal faktörlerde spora bağlılığı etkileyebilir. Spora bağlılık her kesimden ve seviyeden bireye hitap etmelidir.

Yaptığımız çalışmada katılımcıların sportmenlik düzeyleri yapılan spor branşı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir. Katılımcıların futbol branşıyla uğraşanların sportmenlik düzeyleri tenis, basketbol, voleybol ve diğer spor branşlarıyla uğraşanların sportmenlik düzeylerinden daha düşük bulunmuştur. Kılınç (2020), basketbol ve voleybol branşları ile futbol ve voleybol branşları arasında anlamlı farklar bulunduğunu belirlemiştir. Araştırmada, voleybolcuların sportmenlik düzeyinin futbolcular ve basketbolcularınkinden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Esentürk ve ark. (2015) yaptığı bir çalışma da voleybolcuların, futbolculara kıyasla daha yüksek sportmenlik davranışları sergilediğini bulmuştur. Ekmekçi (2020) ise sporcuların tercih ettikleri spor dallarına göre sportmenlik düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğunu ortaya koymuştur. Bu farklılığın, futbol-jimnastik ve basketbol-voleybol arasındaki farklılıklardan kaynaklandığı belirlenmiştir.

Katılımcıların spora bağlılık düzeyleri yapılan spor branşı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir. Katılımcıların tenis branşıyla uğraşanların düzeyleri futbol, basketbol, voleybol ve diğer spor branşlarıyla uğraşanlara göre daha düşüktür. Yine çalışmamızda yüzme branşıyla uğraşanların düzeyleri futbol, basketbol ve voleybol spor branşlarıyla uğraşanların spora bağlılık düzeylerinden daha düşüktür. Bunun nedeninin takım sporlarıyla bireysel spor yapmaktan kaynaklandığı düşünülmektedir. Diğer spor branşıyla uğraşanların düzeyleri basketbol ve voleybol spor branşlarıyla uğraşanların düzeylerinden daha düşük olarak bulunmuştur. Sportmenlik düzeyi ve spor branşı arasında belirli bir ilişki vardır. Ancak bu ilişki birçok değişkene göre değişiklik gösterir. Spor branşının kuralları, kültürel normları, oyuncu yapısı sportmenlik davranışlarını etkileyebilir. Bazı spor branşlarının sportmenlik davranışlarının diğer branşlara göre daha fazla ya da daha az olduğu görülmektedir. Bunda hız, temas, oyun kuralları ve sporcuların psikolojik ve fiziksel yapıları da önemlidir.

Çalışmada katılımcıların sportmenlik düzeyleri yapılan spor branşıyla uğraşma değişkeni açısından anlamlı bir fark göstermemektedir. Efek ve Yiğiter (2021), sporla uğraşma süresi değişkeni ile sportmenlik düzeyleri arasında herhangi bir anlamlı farklılık yoktur sonucuna ulaşmışlardır. Yalçın, Tek ve Çetin (2020)'in 349 katılımcı ile yaptıkları çalışmalarında sporla uğraşma süresi ile sportmenlik düzeyi arasında anlamlı fark yoktur sonucuna ulaşmışlardır.

Katılımcıların spora bağlılık düzeyleri yapılan spor branşıyla uğraşma süresi değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir. Çalışmamızda 6 yıl ve üzeri bir spor branşıyla uğraşan katılımcıların spora bağlılık düzeyleri 0-1 yıl, 2-3 yıl ve 4-5 yıl spor branşlarıyla uğraşan katılımcılarından daha yüksektir. Ekicioğlu (2023) tarafından yapılan çalışmada, spor branşıyla uğraşma süresi ile spora bağlılık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu çalışmanın sonuçlarına göre, 4-5 yıl ve 6 yıl üzeri deneyime sahip katılımcıların, 1 yıl ve daha az deneyime sahip olan katılımcılara göre daha yüksek bir spora bağlılık düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, 2-3 yıl ve 6 yıl üzeri deneyime sahip katılımcıların, 1 yıl ve daha az deneyime sahip olan katılımcılara göre daha yüksek bir spora bağlılık düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir. Spor yaşına bağlı olarak güreşçilerin spora olan bağlılık düzeyleri üzerinde SBÖ alt boyut ve toplam puanlarında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Çelikel (2021) çalışmasında spor yaşına göre sporcuların bağlılık ölçeği alt boyut ve toplam puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Spor yaşı değişkenine göre ortalamaları incelendiğinde; 3-8 yıl, 9-14 yıl, 15-20 yıl, 21 yıl/üstü düzeyinde yüksek olduğu görülmektedir. Anlamlı farklılığın 3-8 yıl spor yapan güreşçiler lehine olduğunu tespit etmiştir. Can (2020) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, spor yaşının spora bağlılık ile ilişkili olduğu ve benzer şekilde anlamlı farklılıkların bulunduğu belirlenmiştir. Çeşitli araştırmalar spora bağlılık ve sporla uğraşma süresinde arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu göstermektedir. Spora daha fazla zaman ayıran bireylerin spora daha bağlı oldukları söylenebilir. Spora olan bağlılık bireylerin sporla uğraşma sürelerini artırırken düzenli olarak spor yapan bireylerin de spora bağlılıkları artar. Bu karşılıklı etkileşim bireylere birçok yarar sağlar.

Yaptığımız çalışmada katılımcıların sportmenlik düzeyleri spor yapma sıklığı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Oğuzlu (2023) spor fakültesi öğrencileriyle yaptığı çalışmada katılımcıların egzersiz yapma sıklıkları ile sportmenlik düzeyleri arasında anlamlı fark olmadığını belirtmiştir. Katılımcılara göre haftada 1-2 gün spor yapanların spora bağlılık düzeyleri haftada 3-4 gün, haftada 5-6 gün ve her gün spor yapanların düzeylerinden daha düşüktür. Caz ve Bardakçı'nın (2023) çalışmasında, katılımcıların haftada kaç gün spor yaptığını göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, haftada 3 veya 4 gün ile 5 veya 7 gün spor yapan öğrencilerin, hiç spor yapmayan ve haftada 1-2 gün spor yapan öğrencilere kıyasla belirgin şekilde daha yüksek spora bağlılık düzeylerine sahip oldukları tespit edilmiştir. Uzgur (2020), çalışmasında rekreatif koşucuların haftalık koşulan gün sayısı durumları açısından spora bağlılıkları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Elde edilen sonuçlara göre, rekreatif koşucuların spora bağlılıkları ile haftalık koşulan gün sayısı arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar belirlenmiştir. Spora bağlılık ölçeği toplam puanları ve tüm alt boyutlarında bu farklılıklar gözlemlenmiştir. Sportmenlik düzeyi ile spor yapma sıklığı arasındaki ilişki bireylerin spor kültürüne, değerlerine ve alışkanlıklarına bağlı olarak değişmektedir. Spor yapma sıklığı bireylerin spor yapma motivasyonu ve alışkanlıkları ile ilişkilidir. Düzenli spor yapan bireylerin sportmenlik değerlerine daha iyi benimsemesi ve uygulaması beklenmektedir.

Sonuç olarak; yapmış olduğumuz çalışmada katılımcıların spora bağlılık ölçeği puan ortalamaları spor yapma sıklığı değişkeni bakımından anlamlı fark görülmüş haftalık spor aktivitesi sayısı daha fazla olanlarda spora bağlılığının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca; çalışmada katılımcıların sportmenlik düzeyi spor yapma sıklığı değişkeni açısından anlamlı bir fark göstermemiştir. Aynı şekilde çalışmamıza katılan kişilerdeki spora bağlılık düzeyleri cinsiyet, yaş ve sınıf değişkenleri açısından anlamlı fark göstermemektedir.

Öneriler

1. Kadın ve erkek sporcularda sportmenlik temelde aynı etik ilkelere dayanır. Ancak cinsiyetler arasındaki sosyal, biyolojik ve kültürel farklar ile ilgilenilen spor branşı nedeniyle sportmenlik davranışlarını gösterme biçimleri farklılık gösterebilir. Bu nedenle her iki cinsiyette de sportmenlik davranışları teşvik edilmelidir.
2. Sportmenlik her sınıftan ve eğitim seviyesinden bireylere aşılmalı gereken evrensel değerlerle ilgili spor organizasyonları, okullar ve eğitim kurumları nezdinde tüm topluma yayılmalıdır.
3. Spora bağlılık her kesimden bireye hitap etmeli ve toplumun geneline eşit fırsatlar sağlanmalıdır.
4. Sportmenliğin teşvik edilmesi her spor branşındaki sporcu ve antrenörlerin bu değerlere bağlı kalması sağlanmalıdır.
5. Spor organizasyonları ve eğitimler verilerek bireylerin spora katılımlarına katılmaları ve sürdürülebilir spor alışkanlıkları kazanmaları sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Albay, F., Çebi, A. İ., & Gül, V. (2021). Spora bağlılığın üniversite öğrencilerinde üzerindeki etkileri. *ROL Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 91-98. doi:10.29228/roljournal.57582.
- Aykora, A. F., & Dinçer, U. (2022). Spor bilimlerinde öğrenim gören lisans öğrencilerinin spora bağlılık düzeyleri ve akademik başarılarının incelenmesi. *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 5(1), 1-8.
- Bakırcı, F. (2023). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sportmenlik davranışı ile özgüven düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ardahan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ardahan.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Ç. E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çalayır, Ö., Yıldız, N., Yaldız, Ö., & Çoknaz, H. (2017). Hokey müsabakalarına katılan sporcuların beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 27-37.
- Can, E. (2020). *Düzenli olarak antrenman yapan bireylerin spor salonlarına yönelik hizmet kalitesi algularının spora bağlılığa etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Caz, Ç., & Bardakçı, S. (2023). Spora bağlılık ile bilinçli farkındalık arasındaki ilişkinin incelenmesi: spor bilimleri fakültesi üzerine bir uygulama. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 8(2), 131-146. doi:10.31680/gaunjss.1281238
- Caz, Ç., & İkizler, H.C. (2019). Üniversite öğrencilerinin beden eğitimi dersi sportmenlik davranış düzeyleri ve sosyodemografik özelliklerle ilişkisi. *Spor Eğitim Dergisi*, 3(1), 25-35.
- Çeliker, İ. (2021). *Elit güreşçilerin spora bağlılık düzeyleri ile kulüp antrenörlerinin etik liderlik ve etik dışı davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bayburt.
- Doğar, Y., & Yağmur, M. (2020). İmam-hatip ortaokullarının beden eğitimi ve spor dersine bakışı. Ankara: Akademisyen Yayınevi.

Efek, E., & Yiğiter, K. (2021). Spor katılımının atılganlık ve sportmenlik düzeyleri ile ilişkisi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(43), 6732-6763. doi:10.26466/opus.945546

Ekicioğlu, M. S. (2023). *Yüzme sporuyla ilgilenen bireylerin yaşam kalite ve spora bağlılık düzeyinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sinop Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sinop.

Ekmekçi, C. (2020). *Farklı düzeylerde spor yapan sporcuların sportmenlik anlayış düzeyleri ile yaşam kaliteleri arasındaki ilişkinin araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kütahya.

Elik, T. (2017). *Güneydoğu Anadolu bölgesi futbol takımlarında amatör olarak futbol oynayan sporcuların sportmenlik yönelimleri ve empatik eğilim düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Esentürk, O. K., İlhan, E. L., & Celik, O. B. (2015). Examination of highschool students' sportsmanlike conducts in physical education lessons according to some variability. *Science, Movement and Health* 15(2), 627-634.

Fawver, B., Cowan, R., Decouto, B., Lohse, K., Podlog, L., & Williams, A. (2020). Psychological Characteristics, Sport Engagement, and Performance In Alpine Skiers. *Psychology Of Sport and Exercise*, 47. doi: 10.1016/j.psychsport.2019.101616.

Guillén, F., & Martínez, J. R. (2014). The sport engagement scale: An adaptation of the utrecht work engagement scale (UWES) For The Sports Environment. *Universitas Psychologica*. 13(3), 975-984.

Güney, L. G., Uzun, A. P. D. M., & İmamoğlu, O. (2021). Spora bağımlılığın değişik faktörlere göre araştırılması. *Proceedings Book*.

Hon, J. (1994). Teaching fair play: The essence of sport. *Journal of Physical Education*, 65 (7), 70-73.

İkizler, H. C., & Tekin, A. (2008). Sporda fanatizme neden olan güdüler ve cinsiyet. *Türkiye Kick Boks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 28-38.

Kangotan, S. (2020). *Dövüş sporcularının mükemmeliyetçilik ve spora bağlılık düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Kavak, E. (2023). *Okul içi sportif faaliyetlere katılan öğrencilerin spora bağlılık ve sporcu özyeterlik durumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Amasya.

Kayısoğlu, N. B., Altinkök, M., Temel, C., & Yüksel, Y. (2015). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersi sportmenlik davranışlarının incelenmesi: Karabük İli Örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(3), 1045- 1056.

Kelecek, S., & Kuruç, Z. (2018). Futbolcuların güdüsel yönelim ve spora bağlılık düzeylerinin sporcu tükenmişliğini belirlemedeki rolü. *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 103-116.

Kılınç, B. (2020). *Farklı spor branşlarıyla uğraşan bireylerin sportmenlik düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yozgat.

Koç, Y. (2013). Beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı ölçeği (BEDSDÖ): Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15. (1): 6-114.

Koç, Y. (2017). Beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı ölçeği. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (1): 96-114.

Koç, Y., & Seçer, E. (2018). Spor bilimleri alanında eğitim gören üniversite öğrencilerinin sportmenlik davranışları ile saygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 247-259. doi: 10.33459/cbubesbd.383027

Kwak, L., Kremers, S.P., Bergman, P., Ruiz, J.R., Rizzo, N.S., & Sjoström, M. (2009). Association between physical activity, fitness and academic achievement. *Journal of pediatrics*, 155:914-918. doi: 10.1016/j.jpeds.2009.06.019.

Oğuzlu, M. (2023). *Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sportmenlik davranışının spor ahlaki davranışlarını betimlemedeki rolünün incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İzmir Demokrasi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Öntürk, Y., & Ekici, S. (2018). Evaluation of the effect of physical education and sports lessons on children. *new horizons in social sciences*. Riga: LAP Lambert Academic Publication Press.

Özçakır, S. (2017). Tarih temeller; eski çağlarda spor. N. Mirzeoğlu (Ed). Spor Bilimlerine Giriş (2. Baskı). Ankara: Spor Yayınevi.

Özgün, A., Türkmen, M., & Ayhan, B. (2021). Sporcuların covid-19'a yakalanma kaygısı ve spora bağlılık durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 298-315.

Özsarı, A., Demirel, H., Altın, M., Yalçın, Y., & Demir, H. (2018). Kadın basketbolcuların sportmenlik yönelimleri. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 66-71.

Păunescu, M., Gagea, G., Păunescu, C., & Pițigoi, G. (2013). The moral dimension of fair play in high-performance sport. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 92, 692-696. doi: 10.1016/j.sbspro.2013.08.740.

Peke, K. (2020). *Oryantring katılımcuların spora bağlılıkları ve zihinsel dayanıklılıklarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Sessions, W. L. (2004). Sportsmanship as honor. *Journal of the Philosophy of Sport*, 31(1), 47-59.

Teke, E. (2018). *Sporcuların kişilik özelliklerinin fair-play davranışına etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Muğla.

Türkmen, M., & Varol, S. (2015). Beden eğitimi ve spor dersinin ortaokul öğrencileri üzerinde sportmenlik davranışı oluşturma etkisinin belirlenmesi: Bartın il örneği. *International Journal of Contemporary Educational Studies*, 1;42-64.

Uysal, E. (2022). *Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin kişilik özellikleri ve sportmenlik anlayışlarının bazı parametrelere göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.

Uzgun, K. (2020). *Koşu gruplarında rekreatif koşucuların spora bağlılık düzeylerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Vallerand, R. J., & Losier, G. F. (1994). Self-Determined Motivation and Sportsmanship Orientations: An Assessment of their Temporal Relationship. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 16, 229-245.

Yalçın, Y. G., Tek, T., & Çetin, M. Ç. (2020). Amatör olarak spor yapan üniversite öğrencilerinin sportmenlik yönelimlerinin incelenmesi. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 29-34.

Zorba, E. (2015). *Herkes için yaşam boyu spor*. Ankara: Fırat Matbaacılık.